

Starý zákon

***Jako déšť a sníh padá z nebe a nevrací se tam,
ale svlažuje zem a působí, že může rodit a rašit,
ona pak obdařuje semenem rozsévače
a chlebem toho, kdo jí, tak se stane
s mým slovem, které vyšlo
z mých úst: nevrátí se ke mně
bez účinku, ale vše, co jsem
chtěl, vykoná a zdaří se mu,
k čemu jsem ho poslal.***

(Iz 55,10 – 11)

Sinajská poušť

Úvod

Stalo se ke mně slovo Hospodinovo: „Dříve než jsem tě vytvořil v životě matky, znal jsem tě, dříve než jsi vyšel z lůna, posvětil jsem tě, dal jsem tě pronárodům za proroka.“ Nato jsem odpověděl: „Ach, Panovníku Hospodine, nevím, jak bych mluvil. Jsem přece chlapec.“ Ale Hospodin mi řekl: „Neříkej: Jsem chlapec. Všude, kam tě pošlu, půjdeš, a všechno, co ti přikážu, řekneš. Neboj se jich, já budu s tebou a vysvobodím tě, je výrok Hospodinův.“ Hospodin vztáhl svou ruku a dotkl se mých úst. Pak mi Hospodin řekl: „Hle, vložil jsem ti do úst svá slova.“ (Jr 1,4–9)

Milí přátelé

Jako téma letošního formačního plánu jsme zvolili Boží slovo, Bibli, konkrétně Starý zákon. Nový si necháme někdy na příště. Starý zákon je ale hodně rozsáhlý, obsahuje mnoho nejrůznějších knih a témat, my jsme jich mohli vybrat pouze deset, takže tu zdaleka nenajdete vše, o čem by bylo dobré a zajímavé mluvit a rozjímat.

V textu je uvedeno hodně citací a odkazů ze Starého zákona, ale občas i související verše z Nového zákona. Aby se vám biblické úryvky snáze hledaly, najdete na konci Formačního plánu list, kde jsou všechny odkazy vypsány podle jednotlivých témat. List si můžete vystříhnout a založit do své Bible. A Bibli si položit třeba na noční (nebo televizní ☺) stolek popřípadě si ji dát do pracovní tašky, pokud do zaměstnání jezdíte hromadnou dopravou. Důležité je, abyste si na ni co nejčastěji vzpomněli, něco si přečetli a prorozjímali.

V prvním tématu najdete náměty, jakým způsobem s Písmem pracovat. Budeme rádi, pokud si na každém setkání vyhradíte pro čtení a rozjímaní Božího Slova čas. Může vám k tomu napomoci odstavec **Rozjímaní nad Božím slovem**.

Na konci každého tématu je odstavec **Tento měsíc...** Tam se můžete inspirovat, jak dané téma prožívat v období do dalšího setkání.

Většinu úryvků citujeme podle Českého ekumenického překladu. Pokud je tomu někde jinak, je to u citátu uvedeno.

Přejeme vám, aby vám Boží slovo Starého zákona bylo radostí a povzbuzením nejen v tomto roce. A nezapomeňte si na lednové setkání vzít Bibli.

Vaše provinciální rada.

Připomínej si celou tu cestu, kterou tě Hospodin, tvůj Bůh, vodil po čtyřicet let na poušti, aby tě pokořil a vyzkoušel a poznal, co je v tvém srdci, zda budeš dbát na jeho přikázání, či nikoli. Pokořoval tě a nechal tě hladovět, potom ti dával jíst mannu, kterou jsi neznal a kterou neznali ani tvoji otcové. Tak ti dával poznat, že člověk nežije pouze chlebem, ale že člověk žije vším, co vychází z Hospodinových úst. (Dt 8,2–3)

1. Co pro mě Bible znamená

*Svítilnou mým nohám je tvé slovo a světlem na mé stezce.
(Ž 119,105 liturgický překlad)*

První setkání ještě nebudeme věnovat nějakému konkrétnímu starozákonnímu tématu. Zkusme se nejprve zamyslet a vzájemně se podělit o to, co pro nás Bible znamená, kdy a jak ji čteme, jaké máme zkušenosti se Starým zákonem – viz náměty pro zpytování, rozjímání, sdílení.

Způsobů, jak pracovat s Bibli, je celá řada, bylo o tom napsáno spoustu moudrých rad a návodů, inspiraci můžeme najít v knihách i na internetu.

Náměty a podněty pro práci s Bibli

Lectio divina

Starodávny návod, který napomáhá, aby se čtené, rozjímané a vnitřně přijaté Boží slovo stalo ve světle Ducha svatého modlitbou a mohlo proměnit náš život. Je založen na několika postupných krocích:

1. **Vzývej Ducha svatého**
2. **Čti Boží slovo**
3. **Rozjímej Boží slovo**
4. **Modli se Božím slovem**
5. **Nazírej Boží slovo**
6. **Jednej podle Božího slova a nes je do života**

Podrobnější popis a vysvětlení jednotlivých kroků můžete najít třeba na <http://www.vira.cz/Texty/Knihovna/Lectio-divina-kap.html>.

25 + 50 + 25

Jednodušší návod nám dává vzorec: 25% čtení, 50% rozjímání, 25% modlitba.

Čtení ve společenství

Je důležité, aby měl každý svoji vlastní Bibli, popř. alespoň vybraný úryvek. Ten jednou či vícekrát nahlas přečteme a pak necháme pár minut v tichu působit. Potom může každý k úryvku něco říci, třeba jen přečíst slovo nebo frázi, která se ho dotkla či ho nějak zaujala. Popřípadě říci myšlenku, která ho napadla, nějakou svou zkušenost, modlitbu, ke které ho úryvek inspiruje. Na závěr můžeme úryvek přečíst ještě jednou.

Podrobnější inspiraci najdete na <http://www.pastorace.cz/Tematicke-texty/Metoda-sedmi-kroku-Modlita-nad-Bibli-ve-spolecenstvi-1.html>

Čti Bibli...

Užitečné podněty pro četbu Bible najdete na stránkách křesťanské studentské organizace *INRI road* <http://www.inriroad.cz/tematicka-zamysleni/jak-cist-bibli>, nabízneme vám je v trochu zkrácené podobě:

Čti Bibli s modlitbou

Čti ji spolu s tím, kdo ji inspiroval. Prosba o Boží přítomnost je prvním krokem ke správnému pochopení textu.

Čti Bibli pro sebe

Ty jsi teď tím, koho chce Bůh oslovit. Srovnávej přečtený text se svým životem, hledej v něm principy pro řešení svých problémů, odpovědi na své otázky.

Čti Bibli s pokorou

Ani v Bibli není vše jasné a ne vše, co vypadá naprosto srozumitelně a zřetelně, musí opravdu takové být. Připusť možnost, že se můžeš mýlit, neboj se poradit se s jinými lidmi nebo moudrými knihami a často používej slova „asi, zřejmě, snad“.

Čti Bibli s představivostí

Zavři oči a zkus si čtený příběh živě představit – prostředí, osoby, náladu... Vžij se postupně do různých postav, třeba i těch záporných.

Čti Bibli s ochotou se měnit

Otevírej Bibli s touhou, aby ti Bůh ukázal, jak a co můžeš ve svém životě změnit.

Čti Bibli s odvahou

Čti i ty části Bible, které jsi nikdy nečetl. Neboj se obtížných a nesrozumitelných textů. Možná text hned nepochopíš, ale nenech se odradit. Čtení Bible chce vytrvalost.

Čti Bibli pravidelně

Čti ji vytrvale, ve chvílích, kdy tě to bude bavit i když nebude. Čti ji jako o život.

Čti Bibli s někým

Nech se obohatit pohledem druhých, neboj se druhým ukázat svoje pochopení textu. Teprve, když se snažíš pro druhé zformulovat svůj názor, poznáš, co si vlastně myslíš.

Čti Bibli a piš

Poříd' si svoji vlastní Bibli, aby sis v ní mohl podtrhávat a psát. Zaveď si deník, kde si budeš psát své postřehy při čtení Bible. Piš si, čím tě Bůh oslovil, a vracej se k tomu.

Čti Bibli a žij ji

Je důležité, aby Boží slovo nezůstávalo jen v nás, ale abychom ho přinášeli do světa, abychom ho žili. Najdi v úryvku nějakou malou inspiraci pro následující den, týden...

Studium doplňujících materiálů

Znalost historických, geografických či politických souvislostí nám může ozřejmit mnohé nejasnosti v textu. Porovnání života Izraelitů s životem okolních národů nám pomůže lépe pochopit zvláštní Boží vedení vyvoleného národa a žasnout nad ním.

Je také užitečné přečíst si úryvek v různých překladech, vyhledat si další související místa v Bibli.

Rozjímání nad Božím slovem

Rozjímání by mělo být součástí všech našich setkání nad Starým zákonem. Vyberte si jeden úryvek ze Starého zákona, přečtěte si ho společně a inspirujte se výše uvedenými návody „s ním něco udělejte“.

Dnes si můžeme vybrat třeba úryvek z titulní strany, úvodu k formačnímu plánu, začátku této kapitoly, žalm nebo něco úplně jiného.

Náměty pro zpytování, rozjímání, sdílení

- Kdy a jak čtu Bibli?
- Jaké jsou moje zkušenosti se Starým zákonem?
- Jaký vliv má Boží Slovo na můj život?

Žalm 19

*Nebesa vypravují o Boží slávě, obloha hovoří o díle jeho rukou.
Svoji řeč předává jeden den druhému, noc noci sděluje poznatky.
Není to řeč lidská, nejsou to slova, takový hlas od nich nelze slyšet.
Jejich tón zvučí celičkou zemí, zní jejich hovor po širém světě.
Bůh slunci na nebi postavil stan.*

*Ono jak ženich z komnaty vyjde, vesele jako rek, když běží k cíli.
Vychází na jednom okraji nebes, probíhá obloukem k druhému konci a nic se
neskryje před jeho žářem.*

*Hospodinův zákon je dokonalý, udržuje při životě.
Hospodinovo svědectví je pravdivé, nezkušený jím zmoudří.
Hospodinova ustanovení jsou přímá, jsou pro radost v srdci.
Hospodinovo přikázání je ryzí, dává očím světlo.*

*Hospodinova bázeň je čistá, obstojí navždy.
Hospodinovy řády jsou pravda, jsou nejvyšší spravedlivé,
nad zlato vzácnější, nad množství ryzího zlata,
sladší než med, než včelí med z plástve.*

*Jsou poučením i pro tvého služebníka, když na ně dbá, má odměnu hojnou.
Kdo může rozpoznat bludy? Zprošť mě i vin, jež jsou mi skryty.
Těž před opovázlivci chraň svého služebníka, nedopuť, aby mi vládlí.
Pak budu bez vady a shledán čistý, prost množství nevěrností.*

*Kěž se ti líbí řeč mých úst i to, o čem rozjímám v srdci,
Hospodine, má skálo, vykupiteli můj!*

Víte, že...

... Starý zákon katolické Bible obsahuje podle alexandrijského kánonu 46 knih? Připomeňme si alespoň jejich zkratky, to se nám bude v dalším textu hodit:

Kanonické: Gn, Ex, Lv, Nu, Dt, Joz, Sd, Rt, 1 S, 2 S, 1 Kr, 2 Kr, 1 Pa, 2 Pa, Ezd, Neh, Est, Jb, Ž, Př, Kaz, Pís, Iz, Jr, Pl, Ez, Da, Oz, Jl, Am, Abd, Jon, Mi, Na, Abk, Sf, Ag, Za, Mal

Deuterokanonické: Tób, Júd, Mdr, Sír, Bár, 1 Mak, 2 Mak

Tento měsíc...

- Připravím si Bibli na nějaké vhodné místo (třeba noční stolek), kde ji budu mít po ruce a vložím si do ní seznam odkazů, který je na konci Formačního plánu. Rozmyslím si, kdy si udělám pravidelný čas pro četbu a rozjímání.
- Podívám se, jaké téma je příště, a alespoň některé nabízené úryvky si přečtu.

2. Stvoření

Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi... (Gn 1,1–2,25)

Stvoření je zázrak

Jen Bůh tvoří z ničeho. Vymezil dráhy planetám, vyhloubil moře a navršil hory. Zemi ošatil bylinami. Tvoří originály. Bůh stvořil neživou hmotu, i vše živé a člověka, obdařeného nesmrtelnou duší.

Kdo mu byl rádcem? ...Vždyť od něho skrze něho a pro něho je všecko. (Řím 11,33–36 – liturgický překlad).

Schopnost vnímat krásu, žasnout nad životem je předpokladem, abychom objevili i Stvořitele samotného. A děkovali, že nás chce zachránit, vždyť poslal kvůli nám na svět Vykupitele. To nejkrásnější je tedy teprve před námi; pravý domov, ráj, nás teprve čeká.

Stvořitel

Na počátku Bůh stvořil nebe a zemi. Těmito slovy začíná Písmo svaté. Vyznání víry je přejímá a říká, že Bůh, všemohoucí Otec je Stvořitelem nebe i země. Stvoření se týká samých základů lidského života. Objasňuje totiž odpověď křesťanské víry na základní otázky, které si kladli lidé všech dob. Odkud pocházíme? Kam jdeme?

Příčinou světa je Bůh. Ten, který je mimo čas a prostor, stvořil svět z ničeho a povolal všechny věci k bytí. Všechno, co je, závisí na Bohu a trvá ve svém bytí jen díky tomu, že si Bůh přeje, aby to bylo.

Svět byl stvořen k Boží slávě. Neexistuje žádný jiný důvod stvoření než láska. Chválit Boha proto neznamená jenom tleskat Stvořiteli. Člověk není pouhým divákem stvořitelského díla. Chválit Boha znamená vděčně přijmout vlastní bytí spolu s celým stvořením.

Stvoření – dílo Nejsvětější Trojice

Stvoření světa je „společným dílem“ Nejsvětější Trojice. Otec je Stvořitel, Všemohoucí. Syn je Smysl a Srdce světa. „**Všecko je stvořeno skrze něho a pro něho**“ (Kol 1,16). K čemu je svět dobrý, si uvědomíme až tehdy, když poznáme Krista a pochopíme, že svět směřuje k určitému cíli, a to k pravdě, dobrotě a kráse Pána. Duch svatý všecko udržuje a spojuje. „**Je to on, kdo dává život**“ (srv. Jan 6,63).

Problém původu světa a člověka je předmětem četných vědeckých bádání, která mimořádně obohatila naše vědomosti. Tyto objevy nás tím více vybízejí k obdivu velikosti Stvořitele, abychom mu děkovali za všechna jeho díla. „**Kde jsi byl, když jsem zakládal zemi? Pověz, víš-li něco rozumného o tom. Víš, kdo stanovil její rozměry, kdo nad ní natáhl měřicí šňůru?**“ (Jób 38,4–5)

Bůh přesahuje stvoření a je v něm přítomen

Bůh je nekonečně větší než všechna jeho díla. „**Svou velebností převýšil nebesa**“ (Ž 8,2), „**jeho velikost je nevýstídná**“ (Ž 145,3). Protože je svrchovaný a svobodný Stvořitel a první příčina všeho, co existuje, je přítomen v nejhlubším nitru svých tvorů.

Po stvoření Bůh neponechal své tvorstvo jeho osudu. Nedává mu jen bytí a existenci. Dává mu schopnost jednat a vede ho k jeho cíli. Uznat tuto naprostou závislost na Stvořiteli je zdrojem moudrosti, svobody, radosti a důvěry.

Vždyť ty miluješ všechno, co je, a nic si neošklivíš z toho, cos udělal, neboť kdybys něco nenáviděl, nestvořil bys to. Jak by něco mohlo trvat, kdybys to nechtěl, nebo se uchovat, kdybys to nepovolal k bytí? Ale ty máš na všechno ohled, poněvadž je to tvé, vládce, milující život (Mdr 11, 24–26 liturgický překlad).

Láska Matky Markéty ke Stvořiteli a jeho stvoření

Když je krásná noc a nebe je plné hvězd, Matka Markéta a malý Jeník Bosco vyjdou ven na práh a maminka řekne: „To Bůh stvořil tento svět a nasadil nahoře tolik hvězd.“ Když jsou louky plné květů, pronese: „Ty krásné věci stvořil Bůh pro nás.“

Jeník Bosco má od prvních let představu filtrovanou skrze přírodu: Bůh nebe, Bůh hvězd, Bůh slunce, Bůh sněhu, Bůh stromů. Donu Boskovi stačí pozvednout oči, podívat se kolem sebe, a již rozmlouvá s Bohem.

Starozákonní odkazy na Boží stvoření

Odkazy na Boha Stvořitele a stvoření najdeme ve Starém Zákoně na mnoha místech.

Jeden z nejpoetičtějších je v knize Job:

...Tužil jsi, že se jednou narodíš a jak velký bude počet tvých dnů? Přišel jsi někdy ke skladům sněhu, spatřil jsi sklady krupobití... (Jób 38,4–39,30)

Na Boha Stvořitele často ukazují proroci:

K výšině zvedněte zraky a hled'te: Kdo stvořil toto všechno? Ten, který v plném počtu vyvádí zástupy hvězd a všechny volá jménem; má obrovskou sílu a úžasnou moc, nechybí mu ani jedna. (Iz 40,26)

Toto praví Bůh Hospodin, který stvořil nebesa a roztáhl je, zemi překlenul i s tím, co na ní vzhází, jenž dává dech lidu na ní a ducha těm, kdo po ní chodí. (Iz 42,5)

Já jsem učinil zemi, člověka i zvířata, která jsou na zemi, svou velikou silou a svou vztaženou paží a dávám ji tomu, kdo je toho v mých očích hoden. (Jr 27,5)

Ach, Panovníku Hospodine, hle, ty jsi učinil nebesa i zemi svou velikou mocí a svou vztaženou paží. Tobě není nic nemožného. (Jr 32,17)

On svou silou učinil zemi, svou moudrostí upevnil svět, svým rozumem napjal nebesa. Když vydá hlas, shlukují se na nebi vody, přivádí mlhu od končin země, dešť provází blesky, ze svých zásobnic vyvádí vítr. (Jr 51,15–16)

On vyslal světlo a ono šlo, zavolal je, a ono poslechlo s chvěním. (Bár 3,9–15; 3,32–4, 4) – jedno z čtení na Bílou sobotu

A dále třeba *Iz 45,12; Iz 45,18; Neh 9,6*

O Stvoření mluví i mudroslovné knihy:

Miluješ všecko, co je, a neošklivíš si nic z toho, co jsi učinil, vždyť bys ani nemohl připravit něco, co bys měl v nenávisti. (Mdr 11,24)

*Hospodin stvořil člověka ze země a do ní ho zase navrací. (Sír 16,26–17,15)
Žalmy 24, 89, 95, 104, 121, 136...*

Rozjímání nad Božím slovem

V dnešním tématu nalezneme nepřeberné množství úryvků k rozjímání.

Náměty pro zpytování, rozjímání, sdílení

- V čem nejvíce obdivuji Boží stvoření? Co mi na stvoření připadá nejúžasnější? Kde v Božím stvoření nejvíce vnímám Stvořitele?
- Nad čím v životě žasnu?
- Chovám se ke Stvoření s vědomím, že je to Boží dílo?

Žalm 8 (liturgický překlad)

*Hospodine, náš Pane,
jak podivuhodné je tvé jméno po celé zemi,
svou velebností převýšils nebesa.
Z úst dětí a nemluvňat sis připravil slávu navzdory svým odpůrcům,
abyš umlčel pomstychtivého nepřítele.*

*Když se zahledím na tvá nebesa, dílo tvých prstů,
na měsíc, na hvězdy, které jsi stvořil:
Co je člověk, že na něho myslíš,
co je smrtelník, že se o něho staráš?*

*Učinils ho jen o málo menším, než jsou andělé,
ověnčils ho ctí a slávou,
dals mu vládnout nad dílem svých rukou,
položils mu k nohám všechno:
ovce i veškerý dobytek,
k tomu i polní zvířata,
ptáky na nebi a ryby v moři,
vše, co se hemží na stezkách moří.*

*Hospodine, náš Pane,
jak podivuhodné je tvé jméno po celé zemi!?*

Víte, že...

... Bible byla přeložena přibližně do dvou a půl tisíce jazyků? Během posledních zhruba sta let bylo jen u nás vytvořeno a publikováno devět nových překladů Starého zákona a na dalších se pracuje.

Tento měsíc...

- Najdu si příležitost pro intenzivní vnímání Božího stvoření – procházka v přírodě, přírodovědný film v televizi, kniha, internet...
- Přečtu si nabízený úryvek z knihy Job.
- Podívám se, jaké téma je příště, a alespoň některé nabízené úryvky si přečtu.

3. Čas

Všechno má určenou chvíli a veškeré dění pod nebem svůj čas. (Kaz 3,1)

Čas a smysl našeho života

Krásnou knihou, která mluví o čase a která si klade otázky o smyslu „všeho našeho pachtění“, je kniha Kazatel.

Pomíjivost, samá pomíjivost, řekl Kazatel, pomíjivost, samá pomíjivost, všechno pomíjí. Jaký užitek má člověk ze všeho svého pachtění, z toho, jak se pod sluncem pachtí? Pokolení odchází, pokolení přichází, ale země stále trvá. Slunce vychází, slunce zapadá a dychtivě tíhne k místu, odkud opět vzejde. Vítr spěje k jihu, stáčí se k severu, točí se, točí, spěje dál, až se zas oklikou vrátí. Všechny řeky spějí do moře, a moře se nepřeplní; do místa, z něhož vytékají, se zase vracejí k novému koloběhu. (Kaz 1,2–7)

Zkusme si přečíst první tři kapitoly z Knihy Kazatel (*Kaz 1,1–3,22*), nechme na sebe text jen tak působit, konfrontovat jej s vlastním životem.

Vše má svůj čas

Všechno má určenou chvíli a veškeré dění pod nebem svůj čas:

*Je čas rození i čas umírání, čas sázet i čas trhat;
je čas zabíjet i čas léčit, čas bořit i čas budovat;
je čas plakat i čas smát se, čas truchlit i čas poskakovat;
je čas kameny rozhazovat i čas kameny sbírat, čas objímat i čas objímání zanechat;
je čas hledat i čas ztrácet, čas opatrovat i čas odhazovat;
je čas roztrhávat i čas sešívát, čas mlčet i čas mluvit;
je čas milovat i čas nenávidět, čas boje i čas pokoje.*

(Kaz 3,1–8)

Bůh stvořil čas a rozdělil ho na roky, dny, hodiny, minuty... Určitě stvořil času dost a každému přidělil dvacet čtyři hodin každý den. My máme tento čas naplnit dobrem a láskou. Často však žijeme chaoticky, skáčeme od jedné činnosti ke druhé. Žijeme v nostalgických vzpomínkách, pláčeme nad nevydařenou minulostí, obáváme se nejspíše budoucnosti nebo k ní upínáme nekritickou naději.

Nejdůležitější pro mě ale je přítomný okamžik, uvědomění si sebe sama v tomto čase a na tomto místě. Z minulosti se mohou poučit, o budoucnosti přemýšlet, ale žiju a konám právě teď.

Čas se proměňuje od jitra do večera a před Hospodinem vše rychle ubíhá. Moudrý člověk bude jednat ve všem obezřetně a v hříšných dobách se vyvaruje přestoupení. Každý rozumný člověk se obeznámí s moudrostí, a vzdá chválu tomu, kdo ji nalezne. (Sír 18,26–28)

Své dílo konejte, dokud je čas, a on vám dá vaši mzdu ve svůj čas. (Sír 51,30)

Nový zákon

Hle, nyní je čas příhodný, nyní je den spásy! (2 Kor 6,2b)

Bděte tedy, protože neznáte den ani hodinu. (Mt 25,13)

Rozjímání nad Božím slovem

Téma „Čas“ k rozjímání přímo vybízí. Můžeme ho pojmut i trochu netradičně:

Vraťte se ke třetí kapitole knihy Kazatel. Rozdělte se třeba do několika skupinek, společně si text přečtěte a chvíli nad ním rozjímejte. Pak zkuste vymyslet a napsat několik veršů ve stejném formátu:

Je čas ... i čas ..., čas ... i čas ...;

Je čas ... i čas ..., čas ... i čas ...;

Potom svoje díla přečtěte nahlas ostatním, popřípadě se o ně podělte i na našem webu.

Náměty pro zpytování, rozjímání, sdílení

- Jak na mě působí slova knihy Kazatel o pomíjivosti?
- Jak jsem využíval čas dnešní den, poslední týden? Popř. i delší období, ale to už je možná mimo dosah naší paměti.
- Čemu bych chtěl v životě věnovat více času a čemu naopak věnuji času až moc?
- Nikdo nevíme, kdy se náš čas naplní. Ale máme jistotu, že jednou svou duši se vším, co jsme vykonali, veškerý náš prožitý čas, odevzdáme Pánu. Má tato nevyhnutelnost nějaký vliv na prožívání „mého“ času?

Odkaz k dílu Dona Boska

Malý Jeník ve snu v devíti letech, kdy nic z toho, co viděl, nechápal, dostal odpověď „Až nadejde čas, všechno pochopíš.“

Na využití času kladl Don Bosco velký důraz. Jedno z jeho předsevzetí před vysvěcením na kněze bylo: „Co nejpřísněji budu využívat čas.“

I jeho poslední psaná slova byla podobná: „Moji synáčkové, využijte čas a zajistíte si věčnost.“

Žalm 1

*Blaze muži, který se neřídí radami svěvolníků,
který nestojí na cestě hříšných, který neseďává s posměvači,
nýbrž si oblíbil Hospodinův zákon, nad jeho zákonem rozjímá ve dne i v noci.
Je jako strom zasazený u tekoucí vody, který dává své ovoce v pravý čas,
jemuž listí neuvadá. Vše, co podnikne, se zdaří.*

Se svěvolníky je tomu jinak: jsou jak plevy hnané větrem.

Na soudu svěvolní neobstojí, ani hříšní v shromáždění spravedlivých.

Hospodin zná cestu spravedlivých, ale cesta svěvolníků vede do záhuby.

Víte, že...

... překladatelských prací na Českém ekumenickém překladu se během celé doby oficiálně účastnilo jedenatřicet osob ve starozákonní a šestnáct v novozákonní skupině, celkem ze šesti církví?

Tento měsíc...

- Udělám si alespoň patnáct minut čas na rozjímání o knize Kazatel (pokud jsem tak neučinil již před setkáním).
- Najdu si čas na jednu věc, kterou jsem měl již dávno udělat, ale vůbec se mi do toho nechce.
- Najdu si čas na jednu věc, kterou bych strašně rád udělal, ale nějak se mi nedostávalo času.
- Najdu a zorganizuju nějaký společný, třeba jen krátký čas s manželem / manželkou, dětmi, přáteli.
- Najdu si čas na setkání s někým z našeho spolupracovnického společenství – oběd, večeře, procházka...
- Podívám se, jaké téma je příště, a alespoň některé nabízené úryvky si přečtu.

4. Modlitba

Mé srdce jáсотem oslavuje Hospodina. (1 S 2,1a)

Modlitba ve Starém zákoně

Modlitba nebyla pro Izraelity nějaká činnost, kdy se v nějakou danou dobu „věnovali“ Bohu a pak si zase hleděli svého. Byl to výraz jejich spontánního vztahu k Bohu, vědomí neustálé Boží velikosti a přítomnosti. Člověk modlitbou především oslavoval Boha, vyvyšoval jeho velikost, vzdával mu chválu.

Ticho – prostor pro Boha

(Elijáš na hoře Choréb) Nato Hospodin řekl: „Vyjdi z jeskyně a postav se na horu. Budu tudy procházet a chci, abys byl u toho.“ Sotva Hospodin domluvil, zvedl se tak strašlivý víchř, že se otráasaly skály a pukaly hory. Hospodin však ve větru nebyl. Po víchřici přišlo zemětřesení a po něm ještě ohnivé blesky, ale Hospodin v nich opět nebyl. Když všechno utichlo, ozval se hlas tichý a jemný jako vánek. Sotva ho Elijáš uslyšel, zahalil si tvář pláštěm, vyšel ven a postavil se před vchod do jeskyně. (1 Kr 19,11–13a – překlad Slovo na cestu)

Neboť toto praví Panovník Hospodin, Svatý Izraele: „V obrácení a ztišení bude vaše spása, v klidu a důvěře vaše vítězství.“ (Iz 30,15)

Spíše jsem uklidnil a utišil svou duši, jako dítě na matčině klíně. (Žalm 131,2)

Některé modlitby ve Starém zákoně

Všimněte si, kolik místa v nich zaujímají chvály a kolik prosby:

Abrahamovo smlouvání s Hospodinem o Sodomu a Gomoru (*Gn 18,20–32*):

... Možná, že se jich tam najde deset...

Chvalozpěv po překročení Rákosového moře (*Ex 15,1–6. 17–18 liturg. překlad*):

Chci zpívat Hospodinu, neboť je velmi vznešený, koně i jezdce svrhl do moře. Hospodin je má síla, jej opěvuji, stal se mou spásou.

On je můj Bůh, a já ho chválím, Bůh mého otce, a já ho oslavuji.

Hospodin je hrdina ve válce, jeho jméno je Hospodin.

Faraónovy vozy a jeho vojsko svrhl do moře, výkvět jeho reků byl potopen v Rákosovém moři.

Hlubiny je přikryly, zřítíli se do propasti jako kámen.

Tvá pravice, Hospodine, ukazuje svou moc a sílu, tvá pravice, Hospodine, drtí nepřátele.

Přivedeš a zasedíš svůj lid na hoře, na svém vlastnictví, na místě, kde si, Hospodine, buduješ své sídlo, ve svatyni, Pane, kterou vystavěly tvé ruce.

Hospodin bude kralovat navěky a navždy.

Mojžíšova prosba za lid (*Ex 32,7–14*).

Žehnání (Nu 6,22–27).

*At' ti Hospodin žehná a chrání tě,
at' Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a je ti milostiv,
at' Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem.*

Chvalozpěv Chany po narození Samuela (1 S 2,1–10) – nepřipomíná vám to něco?

Mé srdce jáсотem oslavuje Hospodina, můj roh se zvedá díky Hospodinu...

Krásná je Šalomounova modlitba při posvěcení chrámu (1 Kr 8,22–53).

Modlitba Jošafata před bojem s Moábci a Amónovci: (2 Pa 20,5–12):

*...Nemáme sílu proti tomuto velikému množství, které táhne proti nám. Nevíme,
co máme dělat, proto vzhlížíme k tobě.*

Modlitba proroka Abakuka; na způsob tklivé písně: (Abk 3,2–19):

...I kdyby fíkovník nevypučel, réva nedala výnos, selhala plodnost olivy, pole nevydala pokrm, z ohrady zmizel brav, ve chlévech dobytek nebyl, já budu jáсотem oslavovat Hospodina, jásat ke chvále Boha, který je má spása.

Ezdrášovo vyznání hříchů izraelského lidu (Ezd 9,6–15):

Několik krásných modliteb obsahuje kniha Tobíáš: Tóbitův žalozpěv: (Tób 3,1–6), Reúelova modlitba: (Tób 8,15–17), Tóbitův chvalozpěv: (Tób 13,1–18), svatební modlitba Tobijáše a Sáry (Tób 8,4b–8).

Modlitby Judy Makabejského před bojem (1 Mak 4,30–33; 2 Mak 15,22–27)

...Rukama bojovali a v srdcích se modlili k Bohu...

Modlitba Nehemjáše při zápalné oběti (2 Mak 1,24–29).

Júdit – píseň díkůvzdání (Júd 16,1–17).

Modlitby o pomoc – Mordokaj a Ester (Přídavky Ester 4,1–8, 11–24).

Bárukova prosba o smilování (Bár 3,1–8).

Azarjášova modlitba, píseň tří mládenců v ohnivé peci (Příd. Daniel 3, 24–45.51–90):

...Ohni a žáre, velebte Pána, studeno a teplo velebte Pána... (liturgický překlad)

Nový zákon

I v modlitbě Páně je na prvním místě oslava Boha a teprve potom prosby. (Mt 6,5–13).

Rozjímání nad Božím slovem

Každý si můžeme vybrat jednu modlitbu podle své momentální situace a rozpoložení a po krátkém rozjímání se s ostatními podělit o jeho plody.

Náměty pro zpytování, rozjímání, sdílení

- Modlil jsem se někdy s takovou vděčností a radostí, jakou cítíme z Písne po překročení Rákosového moře nebo z chvalozpěvu Tobíášova?
- Jak se modlím, když prožívám velkou bolest, strach, selhání? Mám k Bohu důvěru jako třeba Mordokaj nebo Ester?
- Jaká modlitba u mě převládá? Prosby, díky, chvála...

Pro potěchu duše

Taky se někdy na modlitbu nemůžete soustředit? Myšlenky vám pořád někam utíkají? Zkuste někdy „aktivně roztržitou modlitbu“. Zavřete oči a nechte myšlenky volně plynout. Pak jednu zachyťte a chvíli ji probírejte s Bohem. Po chvíli asi opět budete „mimo“. Ale nevádí, jakmile si to uvědomíte, uchopte aktuální myšlenku a znovu ji odevzdejte Bohu. A tak pořád dokola. Nesnažte se silou soustředit, žádnou myšlenku neodhazujte, nevádí, když se některá bude třeba i několikrát opakovat, neprosazujte do modlitby silou něco, „co by tam mělo být“.

Odkaz k dílu Dona Boska

Zde si můžeme připomenout některé kapitoly z loňského formačního plánu: 3. *Modlitba – kontemplace v činnosti* a 9. *Život v Boží přítomnosti*.

Žalm 84

*Jak je tvůj přibyték milý, Hospodine zástupů!
Má duše zmirá steskem po Hospodinových nádvořích,
mé srdce i mé tělo plesají vsříc živému Bohu!*

*Vždyť i vrabec přístřeší si najde, vlaštovka si staví hnízdo u tvých oltářů,
aby svá mlád'ata zde uložila, Hospodine zástupů, můj Králi a můj Bože!
Blaze těm, kdo bydlí ve tvém domě, mohou tě zde vždycky chválit.
Blaze člověku, jenž sílu hledá v tobě, těm, kteří se vydávají na pouť.
Když Dolinou balzámovníků se ubírají, učiní ji prameništěm,
včasný déšť ji halí požehnáním.*

*Pokračují stále s novou silou, objeví se před svým Bohem na Sijónu.
Hospodine, Bože zástupů, slyš modlitbu mou, naslouchej, Jákobův Bože!
Ty jsi štít náš, Bože, pohleď, na tvář svého pomazaného rač shlédnout.*

*Den v tvých nádvořích je lepší než tisíce jinde;
raději chci stát před prahem domu svého Boha,
než prodlévat v stanech svévolnosti,
vždyť Hospodin Bůh je štít a slunce, Hospodin je dárce milosti a slávy,
žádné dobro neodepře těm, kdo žijí bezúhonně.*

Hospodine zástupů, blaze člověku, jenž doufá v tebe!

Víte, že...

... ve Starém zákoně je asi osmdesát modliteb (žalmy nepočítaje)?

Tento měsíc...

- Vyberu si jednu modlitbu, tu si vytisknu či založím v Bibli a budu se k ní celý měsíc vracet.
- Když se budu modlit breviář, nechám si vždy pár minut pro rozjímání nad některým textem. Možná, že breviář známe skoro nazpaměť a nad jednotlivými texty se již moc nezamýšlíme.
- Podívám se, jaké téma je příště, a alespoň některé nabízené úryvky si přečtu.

5. Moudrost

Blaze člověku, jenž našel moudrost, člověku, jenž došel rozumnosti. (Př 3,13)

Hledání moudrosti

Pro člověka dnešní doby, který hledá moudrost bez toho, aby otevřel Knihu knih, je tento úkol takřka nemožný.

V běžném životě nenacházíme moudrost v hlučícím davu, ale nacházíme ji v tichu, v usebrání, v rozjímavém naslouchání, kdy prosíme Boha o tento poklad, kdy se snažíme porozumět a nalézt to nejdůležitější, co nám klade na srdce.

Světské moudrosti dosáhnou mnozí usilovným studiem, ale moudrost od Boha dostanou jen Ti, kteří si ve svém životě osvojí dodržování Božích zákonů a respektují Boha jako nejvyšší autoritu.

Začátek moudrosti je bázeň před Hospodinem a poznat Svatého je rozumnost.

(Př 9,10)

Jak tomu bylo i u Šalomouna

„Hospodine, Bože můj, ty jsi učinil svého služebníka králem po mém otci Davidovi. Já jsem ale velmi mladý a nezkušený ve vedení. Tvůj služebník je přitom obklopen tvým vyvoleným lidem, lidem tak velikým, že ho nelze sepsat ani spočítat. Dej tedy svému služebníku chápavé srdce, aby dokázal soudit tvůj lid a rozlišovat dobro od zla. Kdo by jinak mohl soudit tento tvůj nesmírný lid?“ Hospodinu se líbilo, že Šalomoun žádal právě o to. Bůh mu řekl: „Protože jsi žádal právě o to – nežádal jsi dlouhý život, nežádal jsi bohatství, nežádal jsi ani smrt svých nepřátel, ale žádal jsi rozum schopný soudu – proto udělám, co jsi řekl. Dám ti moudré a rozumné srdce, takže ti nebude rovného v minulosti ani v budoucnu.“
(1 Kr 3,7–12 překlad Slovo na cestu)

Být moudrý neznamená ani tak znát poslední tajemství existence, jako spíše správně, dobře, moudře a spravedlivě si vést v životě. Ztotožnit se se slovy žalmu:

„Ano, miluji tvá příkázání víc než zlato, víc než zlato ryzí. (Ž 119,127)

Také si všimněme, že moudrost je spojována nikoli s hlavou, ale se srdcem.

Moudrost ve Starém zákoně

Moudrost je jedním z ústředních témat Starého zákona, úvahy o ní nalezneme v mnoha knihách, např. Jób, Žalmy, Přísloví, Kazatel, Sírachovec, Kniha Moudrosti.

Těžko se z nich vybírají nějaké důležité pasáže o moudrosti, pro každého z nás má Pán své slovo a každého z nás osloví svým originálním způsobem.

Ale jeden úryvek – prosbu o moudrost (*Mdr 9, 1–6; 9–11*) – zde přece jen uvedeme (liturgický překlad):

Bože mých otců a Pane milosrdenství, ty jsi udělal vesmír svým slovem, vyzbrojil jsi člověka svou moudrostí, aby panoval tvorům, které jsi stvořil, a spravoval svět rozvážně a spravedlivě, a vykonával vládu čistým srdcem:

*dej mi moudrost, která prodlévá u tvého trůnu,
a nevylučuj mě z počtu svých dětí!
Neboť jsem tvůj služebník a syn tvé služebnice, člověk slabý a krátkého věku
a jen málo chápu z toho, co je zákon a právo;
neboť i kdyby někdo z lidí platil za dokonalého,
chybí-li mu tvá moudrost, bude považován za nic.
S tebou je tvá moudrost a zná tvoje díla, a byla při tom, když jsi tvořil svět;
ona ví, co se líbí tvým očím, co je správné podle tvých příkázání.
Sešli ji z posvátných nebes, posli ji od trůnu tvé velebnosti,
aby se mnou byla a se mnou pracovala, a abych poznal, co se tobě líbí.
Neboť ona ví všechno a rozumí všemu,
rozházně mě povede ve všech mých činech
a bude mě chránit svým leskem.*

Nový zákon

*Neboť já vám dám řeč i moudrost, kterou nedokáže přemoci ani vyvrátit žádný
váš protivník. (L 21,15)*

*Moudrosti sice učíme, ale jen ty, kteří jsou dospělí ve víře – ne ovšem moudrosti
tohoto věku či vládců tohoto věku, spějících k záhubě, nýbrž moudrosti Boží,
skryté v tajemství, kterou Bůh od věčnosti určil pro naše oslavení. (1Kor 2,6–7)*

*Moudrost shůry je především čistá, dále mírumilovná, ohleduplná, ochotná dát
se přesvědčit, plná slitování a dobrého ovoce, bez předsudků a bez přetvářky.
(Jak 3,17)*

Rozjímání nad Božím slovem

Dnešní téma nabízí krásné texty pro rozjímání – Šalomounovu modlitbu, prosbu o moudrost, Žalm...

Náměty pro zpytování, rozjímání, sdílení

- Usiluji o získání moudrosti od Boha nebo spoléhám spíše na své schopnosti?
- Jak si představuji moudrost srdce?
- V čem vidím moudrost nebo naopak nemoudrost dnešního světa?
- Jaký vidím rozdíl mezi moudrostí a rozumností?

Odkaz k dílu Dona Boska

„Da mihi animas, caetera tolle.“

„Nejbožstější z božských věcí je spolupracovat s Bohem na spáse duší. Je to bezpečná cesta k velké svatosti.“

Ovoce spravedlivého je jako strom života, a kdo se ujímá duší, je moudrý.

(Př 11,30)

Lze se právem domnívat, že Don Bosco moudrost od Pána obdržel, neboť celým svým životem bohatě tento citát naplnil.

Žalm 119, 63–73

Přečtete si nahlas níže uvedený žalm a ve chvílce ticha zkusme rozjímat nad jeho slovy v souvislosti s dnešním tématem. Potom postupně každý přečte jeden úryvek, který jej oslovil, a pošle v kolečku dál (nevadí, když více lidí přečte stejný verš).

Jsem druhem všech, kteří se tě bojí a tvých ustanovení se drží.

Tvého milosrdenství je, Hospodine, plná země, vyučuj mě v tom, co nařizuješ.

Prokázal jsi dobro svému služebníku podle svého slova, Hospodine.

Nauč mě okoušet a znát, co je dobré, já tvým přikázáním věřím.

Dokud jsem se nepokořil, bloudival jsem, nyní dodržuji, co jsi řekl.

Jsi dobrý a prokazuješ dobro, vyučuj mě v tom, co nařizuješ.

Opozáhlivci mě mrzce pošpinili, já však zachovávám ustanovení tvá celým srdcem.

Bezcitné je jejich tučné srdce, mně však je tvůj Zákon potěšením.

Byl jsem pokořen a bylo mi to k dobru, naučil jsem se tvým nařízením.

Zákon tvých úst je mi dražší než tisíce hřiven zlata nebo stříbra.

Ruce tvé mě učinily pevným, dej mi rozum, ať se naučím tvým přikázáním.

Víte, že...

...prostřední verš v Bibli (bez deuterokanonických knih) je Žalm 118,8 – „Lépe je utíkat se k Hospodinu, než doufat v člověka.“?

Tento měsíc...

- Udělám si čas a projdu si některou z knih pojednávajících o moudrosti – Job, Příslaví, Kazatel, Sírachovec, kniha Moudrosti.
- Vyberu si jeden úryvek, odstavec, kapitolu o moudrosti, vytisknu si ji či založím v Bibli a každý den si ji alespoň jednou přečtu.
- Pozvu ke čtení, rozjímání, diskuzi, modlitbě nad Písmem manželku, manžela, děti popř. někoho dalšího.
- Podívám se, jaké téma je příště, a alespoň některé nabízené úryvky si přečtu.

6. Da mihi animas, caetera tolle

29. října 1854 nastoupil do oratoře Dominik Savio. Při vstupu do pracovny Dona Boska ho upoutal velký nápis na stěně: „**Da mihi animas, caetera tolle**“. Neuměl latinsky, proto mu připadal velice tajemný. Přemohl počáteční ostych a otázal se Dona Boska, co nápis znamená. Ten mu jej přeložil: „**Pane, dej mi duše, ostatní si ponechej**“. Bylo to heslo, které Don Bosco převzal od sv. Františka Saleského a zvolil si pro svůj apoštolský život. Dominik chvíli přemýšlel, pak řekl: „Porozuměl jsem, co znamenají tato slova; není tu řeč o penězích, nýbrž o spáse duší. Doufám, že vám budu moci při této činnosti pomáhat.“
(*Teresio Bosco: Don Bosco*)

Bitvy králů a vítězství Abramovo

Odkud měl Don Bosco toto heslo? Převzal je od sv. Františka Saleského, ale jeho původ je ve Starém Zákoně:

Genesis 14,1–24:

V oněch dnech šineárský král Amráfel, elasarský král Arjók, élamský král Kedorlaómer a král pronárodů Tideál vedli válku proti Bérovi, králi sodomskému, Biršovi, králi gomorskému, Šineábovi, králi ademskému, Šemeberovi, králi sebójskému, a králi z Bely, což je Sóar. Tito všichni tvořili spolek při dolině Sidímu, kde je nyní Solné moře. Dvanáct let otročili Kedorlaómerovi, třináctého roku se vzbouřili. Čtrnáctého roku přitáhl Kedorlaómer a králové, kteří byli s ním, a pobili Refájce v Aštarót-karnajimu, Zuzejce v Hámu, Emejce na planině kirjatajimské a Chorejce v jejich horách seírských až k El-páranu, který leží proti stepi. Pak přitáhli obchvatem k Ěnmišpátu, což je Kádeš, a pobili vše na poli Amálekovců i Emorejce, kteří sídlili v Chasesón-támaru. Tu vytáhl král sodomský a král gomorský a král ademský a král sebójský a král belský, totiž sóarský, a seřadili se v dolině Sidímu k boji proti nim, to jest: proti élamskému králi Kedorlaómerovi, králi pronárodů Tideálovi, šineárskému králi Amráfelovi a elasarskému králi Arjókovi; čtyři králové stáli proti pěti.

Dolina Sidím je plná asfaltových studní. Král sodomský a gomorský se do nich při útěku propadli. Ti, kteří zůstali, utekli do hor. Útočníci pak pobrali všechno jmění Sodomy a Gomory i všechny potraviny a odtáhli. Vzali s sebou též Abramova synovce Lota s jeho jméním, sídlil totiž v Sodomě, a odtáhli.

Tu přišel uprchlík a pověděl o tom Hebreji Abramovi, který bydlil při božišti Emorejce Mamreho, bratra Eškólova a bratra Anérova; ti byli s Abramem spjati smlouvou. Když Abram uslyšel, že jeho bratr byl zajat, vytrhl se svými třemi sty osmnácti zasloužilci, zrozenými v jeho domě, a sledoval útočníky až k Danu. V noci se pak proti nim se svými služebníky rozestavil a pobíjel je a pronásledoval až po Chóbu, jež je na sever od Damašku. Všechno jmění přinesl zpět a nazpět přivedl též svého bratra Lota s jeho jméním, i ženy a lid.

Když se vracel po vítězství nad Kedorlaómerem a nad králi, kteří stáli na jeho straně, vyšel mu vstříc král sodomský k dolině Šáve, což je Dolina královská. A šálemský král Melkisedek přinesl chléb a víno; byl totiž knězem Boha Nejvyššího. Požehnal mu: „Požehnaná buď Abram Bohu Nejvyššímu, jemuž patří

nebesa i země. Požehnan bud' sám Bůh Nejvyšší, jenž ti vydal do rukou tvé protivníky.“

Tedy mu dal Abram desátek ze všeho. Král Sodomu však řekl Abramovi: „**Dej mi lidi, a jmění si nech.**“ Abram však sodomskému králi odvětil: „Pozdvihl jsem ruku k přísaze Hospodinu, Bohu Nejvyššímu, jemuž patří nebesa i země, že z ničeho, co je tvé, nevezmu nitku ani řemínek k opánkům, abys neřekl: »Já jsem učinil Abrama bohatým.« Sám nechci nic, jen to, co snědla družina, a podíl pro muže, kteří šli se mnou; Anér, Eškól a Mamre, ti ať vezmou svůj podíl.“

Nový zákon

Jsem svoboden ode všech, ale učinil jsem se otrokem všech, abych mnohé získal. Židům jsem byl židem, abych získal židy. Těm, kteří jsou pod zákonem, byl jsem pod zákonem, abych získal ty, kteří jsou pod zákonem – i když sám pod zákonem nejsem. Těm, kteří jsou bez zákona, byl jsem bez zákona, abych získal ty, kteří jsou bez zákona – i když před Bohem nejsem bez zákona, neboť mým zákonem je Kristus. Těm, kdo jsou slabí, stal jsem se slabým, abych získal slabé. Všem jsem se stal vším, abych získal aspoň některé. (1 Kor 9,19–22)

200. výročí narození Dona Boska

velké výročí.

Rok oslav bude zakončen společnou poutí 7.–9. srpna 2015 na Velehradě. V době psaní Formačního plánu jsme podrobnosti ještě nevěděli, ale salesiánské tamtamy je jistě včas roznesou.

Takže na shledanou na Velehradě!

Rozjímání nad Božím slovem

Samozřejmě se nabízí titulní úryvek „Dej mi duše, ostatní si vezmi“, jak se uplatňuje v mém životě.

Nebo se můžeme inspirovat v kapitolách, kde je výběr úryvků bohatší.

Náměty pro zpytování, rozjímání, sdílení

- Mám také nějakou myšlenku z Písma, která mne provází mým životem?
- Čeho všeho jsem ochoten se vzdát, když se mé lpění na věcech, zálibách, či vztažích, dostává do protikladu k mému povolání (manžela/manželky, otce/matky, salesiána spolupracovníka)?
- Jsem schopen, aspoň někdy, zastat se druhých, kterým je ubližováno, rozdělit se s tím, kterého „okradli“?
- Jak vnímám oslavy 200. výročí narození Dona Boska? Dotýká se mě to nějak nebo to jde zcela mimo mě?

Modlitba:

Nekonečně dobrý Bože, tys povolal svatého Františka Saleského, aby s láskou pečoval o spásu svěřených duší a stal se pro všechny vším. Dej i nám, abychom podle jeho příkladu a příkladu Dona Boska, svědčili svým životem o dobrotivosti tvé otcovské lásky. Skrze Krista, našeho Pána. Amen.

Žalm 131 (překlad Václav Renč)

*Pane, nejsem pyšné mysli,
nepohlížím do vysoka,
nebažím po velkých věcech,
které nad mou sílu jsou.*

*Ztišil, zklidnil jsem své srdce.
Jako dítě v klíně matky,
jako dítě zkonejšené
ztichla ve mně duše má.*

*Izraeli, doufej v Pána
nyní, vždy a na věky!*

Víte, že...

... kromě Václava Renče přebásnili některé knihy Starého zákona i jiní čeští básníci, například Vilém Závada knihu Jób nebo Jaroslav Seifert Píseň písni?

Tento měsíc...

- Čím oslavím 200. výročí narození Dona Boska? Pojedu na pout' na Velehrad!
- Vezmu si na dovolenou Bibli a vyhradím si čas na její otevření.
- Podívám se, jaké téma je příště, a alespoň některé nabízené úryvky si přečtu.

7. Smlouva

Nyní tedy, budete-li mě skutečně poslouchat a dodržovat mou smlouvu, budete mi zvláštním vlastnictvím jako žádný jiný lid, třebaže má je celá země. (Ex 19,5)

Smlouva ve Starém zákoně

Smlouva je páteří celého biblického příběhu, základní skutečností všeho zjevení, protože ukazuje, že Bůh chce zachránit člověka pouze s jeho svobodným a zodpovědným souhlasem. Bůh nic nečiní bez člověka, přestože by mohl udělat všechno. Smlouva mezi člověkem a jeho Bohem je sdílení odpovědnosti za záchranu.

Je třeba rozlišit vlastní smlouvu, při níž jednou stranou je Hospodin, od smlouvy „právní,“ tj. takové, kde jde o smluvní vztah mezi lidmi, i když zaručený autoritou Boží, například mezi Abimelekem a Abrahámem, (Gn 21,22–34) nebo Lábanem a Jákobem (Gn 31,44–54). Je-li účastníkem smlouvy Bůh, přestává být smlouva dohodou dvou účastníků, kteří stojí na téže rovině a jednají ve stejné svobodě. Podle SZ má Hospodin, jakožto účastník smlouvy, iniciativu vždy pevně a jasně ve své ruce.

Bůh uzavírá smlouvu:

- s Noemem (Gn 6,18; 9,8–17), Bůh dává znamení – duhu;
- s Abrahámem, důraz položil na zaslíbení (Gn 15,18; 17,2–11);
- prostřednictvím Mojžíše na Sinaji, když Hospodin vysvobodil obdivuhodným způsobem Izraelity z egyptského otroctví (Ex 24,4–8);
- s Davidem (2 S 7);

Smlouva s Abrahámem a smlouva na Sinaji jsou ústředními událostmi v dějinách Izraele, protože na nich se zakládalo vyvolení Izraele jako Božího lidu.

Podmínkou smlouvy, kterou se vyvolený národ zavázal plnit, bylo zachování tóry; vnějším znakem byla obřizka. V SZ se na více místech vzpomíná, že Izrael se svojí neposlušností zpronevěřil Hospodinu, odvrátil se od něho k pohanským bohům, a tím porušil smlouvu, kterou s ním uzavřel na Sinaji a ke které se zavázal krví obětních zvířat. Proto prorok Jeremijáš ohlašuje, že Bůh uzavře novou, trvalou smlouvu, kde zákon vepíše do lidských srdcí, která je nová proto, že tvoří „nového člověka“.

Smlouva v Jeremijáš 31,31–34

Exegeté v tomto úryvku obdivují hloubku a krásu prorockví. Je to jeden z nejhlubších a nejdojemnějších úryvků z bible.

31 Hle, přicházejí dny, je výrok Hospodinův, kdy uzavřu s domem izraelským i s domem judským novou smlouvu.

32 Ne takovou, jakou jsem uzavřel s jejich otci v den, kdy jsem je uchopil za ruku, abych je vyvedl z egyptské země. Oni mou smlouvu porušili, ale já jsem zůstal jejich manželem, je výrok Hospodinův.

33 Toto je smlouva, kterou uzavřu s domem izraelským po oněch dnech, je výrok Hospodinův. Svůj zákon jim dám do nitra, vepíši jim jej do srdce. Budu jim Bohem a oni budou mým lidem.

34 Už nebude učit každý svého bližního a každý svého bratra: „Poznávajíte Hospodina!“ Všichni mě budou znát, od nejmenšího po největšího z nich, je výrok Hospodinův. Odpustím jim jejich nepravost a jejich hříchy už nebudu připomínat.

31: úvod k výroku, který předpovídá budoucí událost.

32: Bůh už nechce smlouvu jako dříve, protože byla neúčinná, byla porušena.

33: Dát, vložit – Izraelité kladli veliký důraz na dar Zákona. V tomto úryvku se bude jednat o dar Zákona uskutečněného hlubším a velkorysejším způsobem.

Srdce – V Bibli srdce znamená nitro člověka. Není omezeno jen na citovou oblast, ale zahrnuje i mysl a vůli. **Vepsat do srdce** tedy nelze chápat pouze z hlediska afektivního. Myslí se jím také hledisko intelektuální a volní. Bůh usiluje o to, aby jeho smlouva byla věřícími plně pochopena a aby ji přijali s upřímností a milovali ji. Celé bytí člověka bude proměněno tímto způsobem. Nebude to výsledek nějakého lidského snažení, ale dílo samého Boha.

Znát v Bibli neznamená jenom intelektuální poznání, ale týká se celé osobnosti. Podstatný problém člověka je najít opravdové poznání Boha, tzn. vstoupit do autentického vztahu s Bohem. Snahou proroků nebylo nic jiného než přinést Izraelitům poznání Boha, poznání hluboké, existenciální, takové, které vede k obrácení.

34: Proroctví úplně převrací celou situaci. Místo neposlušného národa, který proroci opakovaně napomínali, bude národ žít v důvěrném vztahu s Bohem a nebude třeba dál ho napomínat.

Zemi naplní poznání Hospodina, jako vody pokrývají moře. (Iz 11,9).

Protože lid porušil smlouvy, neměl právo na žádné požehnání; pouze byl zlořečen a trestán. Verš 34 však nabízí odpuštění hříchů. **Už víc nevzpomenout** je způsob, jak nepřímo vyjádřit odpuštění. Žalmista žádá od Boha tuto milost (Ž 79,8).

Jeremiášův text v nás vzbuzuje obdiv. Vyjadřuje neobyčejnou víru v Boha a úžasně čisté a hluboké náboženské úsilí. Nezmiňuje se o nějaké materiální nebo přízemní naději, ale unikátním způsobem nabízí společenství s Bohem.

Nový zákon

Nový zákon převzal starozákonní výrazy a obrazy k popisu nové smlouvy uzavřené krví Ježíše Krista, kde je Kristus jako nový Mojžíš „prostředníkem nové smlouvy“. Pavel (Gal 4,22–31) zdůrazňuje zásadní rozdíl mezi starou smlouvou, jejímž symbolem je Sinaj a Hagar, a novou smlouvou v Ježíši Kristu, který nás osvobodil z otroctví zákona a učinil z nás Abrahámovo potomstvo na základě víry.

Rozjímání nad Božím slovem

Jak se mě týká, co pro mne znamená uvedený text z proroka Jeremiáše?

Náměty pro zpytování, rozjímání, sdílení

- Mám Boží smlouvu zapsanu ve svém nitru, ve svém srdci? Nebo je to pro mě jen výčet práv a povinností obou smluvních stran?
- Jak odpouštím, pokud někdo poruší nějakou smlouvu se mnou? Jak se zachovám, pokud smlouvu poruším já?
- I manželství je smlouva a měla by to být smlouva uzavřená srdcem. Je to tak v našem manželství?
- Určitá forma smlouvy je i rodičovství, vztah k mým dětem i rodičům. Jak naplňuji požadavky této smlouvy?

Žalm 111

Haleluja.

Chválu vzdávám Hospodinu celým srdcem, v kruhu přímých, v shromáždění.

Činy Hospodinovy jsou velké, vyhledávané všemi, kdo zálibu v nich našli.

Velebné a důstojné je jeho dílo, jeho spravedlnost trvá navždy.

On zajistil památku svým divům; Hospodin je milostivý, plný slitování.

Dal potravu těm, kdo se ho bojí, navěky je pamětliv své smlouvy.

Svému lidu ohlásil své mocné činy, že mu dá dědictví pronárodů.

Činy jeho rukou jsou pravda a právo, všechna jeho ustanovení jsou věrná, spolehlivá navěky a navždy, pravdou a přímostí vytvořená.

Seslal svému lidu vykoupení, ustanovil navěky svou smlouvu; svaté, bázeň budící je jeho jméno.

Počátek moudrosti je bát se Hospodina; velice jsou prozíraví všichni, kdo tak činí. Jeho chvála trvá navždy!

Víte, že...

...Don Bosco chtěl Bibli přiblížit mladým, ale v té době nenašel žádnou vhodnou literaturu? Proto se rozhodl napsat knížku *Bible History* (asi něco jako *Biblická dějeprava*), která čtenáře jednoduchou formou otázek a odpovědí seznamovala s osobami, událostmi a prostředím Starého a Nového zákona.

Tento měsíc...

- Najdu si čas, abych si připomenul Boží smlouvu a zapsal si ji více do srdce – rozjímáním nad nějakým úryvkem z Písma, nad Božím působením ve svém životě, společnou modlitbou v rodině, společenství...
- Jsem účastníkem mnoha dalších smluv – v manželství, rodině, společenství, zaměstnání. Najdu si čas, abych alespoň některé smlouvy upevnil ve svém srdci – rozjímáním, návštěvou, společnou modlitbou, službou...
- Podívám se, jaké téma je příště, a alespoň některé nabízené úryvky si přečtu.

8. David

*Vím o tvých skutcích; nejsi studený ani horký. Kéž bys byl studený anebo horký!
Ale že jsi vlažný, a nejsi horký ani studený, nesnesu tě v ústech. (Zj 3,15–16)*

Dnes jsme začali trochu netradičně citátem z Nového zákona. Chceme si totiž připomenout postavu, která rozhodně nebyla vlažná – krále Davida.

Vojtěch Kodet o Davidovi

Přednáška na táboře JUMP, Kostelní Vydří, srpen 2012.

Jedině slovo Boží má tu schopnost zasáhnout do našeho života i s odstupem tisíců let. Tak to může být i s příběhem krále Davida, který s námi v něčem možná trochu souvisí. Příběh muže krásného a čistého srdce, kterého si Bůh vybral, člověka, který uměl zůstat sám sebou a přitom spoléhat ve všem na Boha, muže, který byl schopen čistého lidského přátelství i projevu veliké radosti z Boha. Ale také muže, který i po mnoha letech života s Bohem naprosto selhal. Muže schopného upřímného pokání, člověka, který chtěl udělat něco velkého pro Boha, aby pak pochopil, že Bůh chce udělat něco mnohem většího pro něj samotného. Nedotýká se něco z toho příběhu každého z nás?

Celou přednášku si můžete poslechnout na

<http://www.data.vojtechkodet.cz/prednasky/kral-david-jump2012-vojtech-kodet.mp3>

Davidův životní příběh

Davidův životní příběh je popsán v knihách Samuelových. V citacích uvádíme odkazy na celé kapitoly, ne na jednotlivé verše.

Bůh si Davida vybral jako nejmladšího z Jišajových synů (1 S 16):

Člověk se dívá na to, co má před očima, Hospodin však hledí na srdce.

David se celý život dotazoval Hospodina a spoléhal na něho, chválil ho i prosil o pomoc. Připisuje se mu autorství mnoha žalmů (Ž 16 liturgický překlad)

Ochraň mě, Bože, neboť se utíkám k tobě.

Pravím Hospodinu: »Ty jsi můj Pán. Bez tebe nemám štěstí.«

Ve jménu svého Boha zvítězil nad Goliášem (1 S 17):

Já však jdu proti tobě ve jménu Hospodina zástupů, Boha izraelských řad.

Čtil autoritu Saula jako krále Izraele. I když by Saulem pronásledován, ušetřil ho, když měl příležitost ho zabít, a snažil se s ním dohodnout (1 S 24, 1 S 26):

Proč posloucháš lidské řeči, že David usiluje o tvou zkázu? Hle, na vlastní oči dnes vidíš, že tě dnes v jeskyni vydal Hospodin do mých rukou. Říkali, abych tě zabil. Já jsem tě však ušetřil. Řekl jsem: »Na svého pána nevztáhnou ruku. Je to přece Hospodinův pomazaný.«

I když byl sám pronásledován, pomáhal potřebným (1 S 30).

Dokázal dát najevo své nadšení pro Hospodina, když tančil před Boží schránou (2 S 6):

A David poskakoval před Hospodinem ze vsí síly.

Chtěl postavit dům pro Hospodina, ale pochopil, že je to Hospodin, kdo buduje dům jemu (2 S 7):

*Co jsem já, Panovníku Hospodine, a co je můj dům, že jsi mě přivedl až sem?
Nyní tedy požehnej laskavě domu svého služebníka, aby trval před tebou navěky.*

David ale také těžce zhřešil, když dal zabít Urijáše, aby si mohl vzít za manželku jeho ženu Bet-šebu (2 S 11):

*Jednou k večeru vstal David z lože a procházel se po střeše královského domu.
Tu spatřil ze střechy ženu, která se právě omývala. Byla to žena velmi půvabného
vzhledu... David pak pro ni poslal posly. Ona k němu přišla a on s ní spal...*

Postavte Urijáše do nejtěžšího boje a pak od něho ustupte, ať je zabít a zemře.

Když mu prorok Nátan v podobenství vytkl tento hřích, činil pokání (2 S 11):

Zhřešil jsem proti Hospodinu.

David zažil slávu a velká vítězství nad nepřáteli (Žalm 18):

*Velká vítězství dopřává svému králi, prokazuje milosrdenství svému pomazanému,
Davidovi, a jeho potomstvu navěky!*

ale také pronásledování od Saula i svého syna Abšalóma. Přesto, když Abšalóm zemřel, velmi nad ním truchlil (2 S 19). Velice miloval svoje děti.

Když ke konci života nechal z pýchy sečíst svůj lid, Hospodin ho vyzval, aby si vybral trest (2 S 24):

*Hle, já jsem zhřešil a já jsem se provinil; co však učinily tyto ovce? Bud' tedy tvá
ruka proti mně a proti domu mého otce!*

Rozjímání nad Božím slovem

David je považován za autora žalmů, máme jich na výběr sto padesát.

Náměty pro zpytování, rozjímání, sdílení

- Jaký jsem já? Vlažný, studený nebo horký? Co si pod tím představuji?
- Žiju svůj život (světský i ten duchovní) spíš „na jistotu“, bez velkých překvapení, nebo se nebojím pustit do různých „dobrodružství“, i když se při nich mohu spálit?
- Při jakých příležitostech se „dotazuji Boha“? Často nebo jen když si nevím rady?
- Kdy a jak se raduji z Boží přítomnosti? Jen pro sebe v srdci nebo se o radost umím podělit s bližními?
- Byl jsem někdy v situaci, kdy jsem udělal něco opravdu špatného? Jak jsem se s tím „vypořádal“?
- Které další postavy ze Starého či Nového zákona bych zařadil do kategorie „nevlažných“? Které světce?

Odkaz k dílu Dona Boska

Don Bosco určitě nebyl vlažný. Které činy v jeho životě jsou pro mě vzorem?

Žalm 144 (Bible Kralická)

*Požehnaný Hospodin skála má, kterýž učí ruce mé boji, a prsty mé bitvě.
Milosrdenství mé a hrad můj, útočiště mé, vysvoboditel můj, a štít můj,
protož v něhoť já doufám; ont' mi podmaňuje lidi.*

*Hospodine, co jest člověk, že se znáš k němu, a syn člověka, že ho sobě tak vážíš
Člověk marnosti podobný jest, dnové jeho jako stín pomíjející.*

*Hospodine, nakloň svých nebes a sstup, dotkni se hor, a kouřiti se budou.
Sešli hromobití a rozptyl je, vypust' střely své a poraz je.*

*Vztáhni ruku svou s výsosti, vysvobod' mne, a vytrhni mne z vod mnohých,
z ruky cizozemců.*

Jejichž ústa mluví marnost, a pravice jejich jest pravice lživá.

*Bože, píseň novou zpívati budu tobě na loutně,
a na desíti strunách žalmy tobě prozpěvovati,*

Dávajícímu vítězství králům,

a vysvobozujícímu Davida, služebníka svého od meče vražedlného.

Vysvobod' mne, a vytrhni mne z ruky cizozemců,

jejichž ústa mluví marnost, a pravice jejich pravice lživá.

*Aby synové naši byli jako štípkové zdárně rostoucí v mladosti své,
a dcery naše jako úhelní kamenové, tesaní ku podobenství chrámu.*

Špižírny naše plné at' vydávají všelijaké potravys;

dobytek náš at' rodí na tisíce, a na deset tisíců v stájích našich.

Volové naši at' jsou vytylí;

at' není vpádu ani zajetí, ani nařikání na ulicích našich.

Blahoslavený lid, jemuž se tak děje,

blahoslavený ten lid, jehož Hospodin Bohem jest.

Víte, že...

... král David je první historicky doložená biblická postava?

Tento měsíc...

- Udělám něco k větší cti a chvále Boží.
- Připomenu si nějaký příběh ze života Dona Boska a budu o něm rozjímat ve vztahu ke svému životu.
- Projdu si internetové odkazy uvedené na konci Formačního plánu a podívám se, co by mi mohlo být užitečné pro další poznávání Bible.
- Podívám se, jaké téma je příště, a alespoň některé nabízené úryvky si přečtu.

9. Opora, skála

Jen v Bohu se ztíší duše má, od něho vzejde mi spása. Jen on je má skála, má spása, můj nedobytný hrad, mnou nikdy nic neotřese. (Ž 62,2–3)

Starý zákon nebo horor?

Když někdy čteme Starý zákon, může nám to připomínat akční filmy z žánru fantasy. Alespoň dobrodružné příběhy Davida, jak jsou popsány v knihách proroka Samuela, nemají daleko ke scénám, které známe z filmového plátna: krvelační nepřátelé, obří, vraždění mezi národy... Jak velká byla Davidova důvěra v Boha, který mu i v takových hrůzostrašných situacích věrně kryje záda, a jeho vděčnost, se kterou Mu pak zpívá žalmy:

Hospodine, skalní štíte můj, má pevná tvrzi, můj vysvoboditeli, Bože můj, má skálo, utíkám se k tobě, štíte můj a rohu spásy, nedobytný hrade, moje útočiště, zachránce můj, ty mě před násilím zachraňuješ! Když jsem vzýval Hospodina, jemuž patří chvála, byl jsem zachráněn před svými nepřáteli. Ovinuly mě příboje smrti, zachvátily mě dravé proudy Ničemníka, provazy podsvětí se kolem mne stáhly, dostihly mě léčky smrti. V soužení jsem vzýval Hospodina, ke svému Bohu jsem volal. Uslyšel můj hlas ze svého chrámu, mé volání proniklo až k jeho sluchu. (...) Vztáhl ruku z výše, uchopil mě, vytáhl mě z nesmírného vodstva. Nepříteli mocnému mě vyrval, těm, kdo nenáviděli mě, kdo zdatnější byli. Přepadli mě v den mých běd, ale Hospodin mě podepíral. Učinil mě volným, ubránil mě, protože si mě oblíbil. (2 S 22,2–7.17–20)

Do jakých nebezpečí se můžu vydat s Hospodinem

Mít v Bohu svou skálu znamená bezmezně mu důvěřovat ve všech životních situacích. Neupadat do beznaděje, která někdy tluče na dveře, když život nejde podle našich plánů. Možná nejsme ve válce s Pelištejci, ale často stojíme tváří v tvář těžké nemoci, rodinné krizi, finančním problémům, zklamáním... To jsou boje, do kterých bychom měli jít s důvěrou v Boha, který je naší „neochvějnou tvrzí“. On zná naši víru a ví, jaké zkoušky může před nás postavit.

Především však děkujeme Hospodinu, našemu Bohu, který nás podrobuje zkoušce jako naše otce. Připomeňte si, co učinil s Abrahamem, jak podrobil zkoušce Izáka a co se stalo Jákobovi v syrské Mezopotámii, když pásl ovce Lábana, bratra své matky. Jako je nespálil v ohni, když zkoumal jejich srdce, tak ani nás nepotrestal. Hospodin však švihá ty, kdo se mu přibližují, aby jim dal výstrahu.

(Júdit 8,25–27)

Ze života Dona Boska

Ani Don Bosco nebyl ušetřen všelijakých těžkostí. Od finančních potíží přes politické konflikty, epidemie, nepochopení až po svoje vlastní vnitřní boje. Přesto dokázal být veselý a se zájmem se věnovat zdánlivě malicherným starostem svých svěřenců. To proto, že jeho život byl pevně zakotvený v Bohu. Je to hezky vyjádřeno v jeho „Snu o dvou

sloupech“, ve kterém se loď církve ocitá v ohrožení nepřátelskými loděmi i rozbouřeným mořem. Jedině díky svému zakotvení v Ježíši a v Panně Marii je loď v bezpečí.

Další biblické úryvky

Důvěřuj Bohu, on se tě ujme, chod' cestou přímou a doufej v něho. (Sír 2,6)

Ač mé tělo i mé srdce chřadne, Bůh bude navěky skála mého srdce a můj podíl.

(Ž 73,26)

Kdo je Bůh krom Hospodina, kdo je skála, ne-li Bůh náš! (Ž 18,32)

Aktivita

Zkusme si představit svůj život jako karetní hru. Máme v ruce nějaké „silné karty“, do kterých vkládáme svou naději na šťastnou hru. Můžeme si je pojmenovat/napsat. Mohou to být moje schopnosti, blízké osoby, rodina, zdraví, práce... Všechno, co je pro mě v životě oporou. Teď se pokusme jednotlivé karty odkládat a představit si svůj život bez nich. I když jsou pro mě důležité, existuje jen jediná karta, na kterou můžu vsadit všechno. Ta jediná mi zůstane v ruce, i kdybych ostatní karty ztratil/a. Tou kartou je Bůh.

Pro potěchu duše

Na jednom velice náročném zážitkovém kurzu pro dospívající jsme poslední den nechali každého účastníka, aby vyjádřil své pocity v krátkém osobním proslovu. Překvapilo nás, že téměř všichni mluvili o strachu. „Měl jsem strach, co si o mě ostatní budou myslet... bojoval jsem se strachem při té a té hře... bál jsem se přiznat svoje slabosti... měl jsem strach, že něco nezvládnú apod.“ Jeden z vedoucích to shrnul nádhernou úvahou: „**Přátelé, jen si představte, co všechno bychom dokázali, kdybychom neměli strach!**“

Co všechno bych dokázal/a já, kdybych nebyl/a v zajetí svých obav? Strachu se nezbavíme vlastní silou. Ale když budeme svoje srdce směřovat k Bohu, který je naší oporou, strach zmizí sám. A co všechno pak dokážeme!

Rozjímání nad Božím slovem – hudební inspirace

Rozjímat můžeme i s pomocí hudby:

Pán Bůh je síla má (Oboroh, Kámen)

<http://www.youtube.com/watch?v=j0jhrf1Lw4o>

Ježíš je má skála

<http://www.youtube.com/watch?v=BwcordLTWMY>

Ty jsi můj štít

<https://www.youtube.com/watch?v=xtMoMQ8Fsk4>

Můj Bůh je můj štít

<https://www.youtube.com/watch?v=-mX7Pxf-oLQ>

Náměty pro zpytování, rozjímání, sdílení

- Do jakých „karet“ vkládám svou důvěru v životě? Nezhroutlím se, když o nějakou takovou kartu přijdu?
- Kdy, v jaké situaci jsem opravdu zažil/zažívám Boží oporu?
- Z čeho mám ve svém životě strach?
- V jakých záležitostech se nedokážu spoléhat na Boží podporu?
- Jak mluvím s Bohem, když prožívám nějaký boj? A jak s Ním mluvím „po boji“?

Žalm 91

Kdo v úkrytu Nejvyššího bydlí, přečká noc ve stínu Všemocného.

*Říkám o Hospodinu: „Mé útočiště,
má pevná tvrz je můj Bůh, v nějž doufám.“*

Vysvobodí tě z osidla lovce, ze zhoubného moru.

*Přikryje tě svými perutěmi, pod jeho křídly máš útočiště;
pavézou a krytem je ti jeho věrnost.*

*Nelekej se hrůzy noci ani šípu, který létá ve dne,
moru, jenž se plíží temnotami, náказы,
jež šíří zhoubu za poledne.*

*Byť jich po tvém boku padlo tisíc,
byť i deset tisíc tobě po pravici, tebe nestihne nic takového.
Na vlastní oči to spatříš, uzříš odplatu, jež stihne svévolníky.*

*Máš-li útočiště v Hospodinu, u Nejvyššího svůj domov,
nestane se ti nic zlého, pohroma se k tvému stanu nepřiblíží.*

*On svým andělům vydal o tobě příkaz,
aby tě chránili na všech tvých cestách.*

*Na rukou tě budou nosit, aby sis o kámen nohu neporanil;
po lvu a po zmiji šlapat budeš, pošlapeš lvíče i draka.*

*Dám mu vyváznout, neboť je mi oddán,
budu jeho hradem, on zná moje jméno.*

*Až mě bude volat, odpovím mu,
v soužení s ním budu, ubráním ho, obdařím ho slávou,
dlouhých let dopřeji mu do sytosti, ukáži mu svoji spásu.*

Víte, že...

... první kniha, kterou pan Gutenberg vysázel a vytiskl, byla právě Bible? V roce 1978 byla tato Bible vydražena za 1 265 000 liber.

Tento měsíc...

- Večer při Modlitbě před spaním nebo při krátké osobní modlitbě svěřím svůj život s důvěrou Bohu: *Bože, v tebe důvěřuji, do tvých rukou svěřuji svůj život.*
- Poslechnu si nebo zazpívám nějakou píseň, ve které vložím svou důvěru v Hospodina (viz Hudební inspirace).
- Podívám se, jaké téma je příště, a alespoň některé nabízené úryvky si přečtu.

10. Povolání

Na mnoha místech SZ se setkáváme s Božím povoláním. Na konci Deuteronomia Hospodin oznamuje Mojžíšovi jeho smrt a zároveň mu dává příkaz, aby povolal Jozua:

Bud' rozhodný, udatný, neboť Ty uvedeš syny Izraele do země, kterou jsem jim přisezně slíbil a já budu s Tebou. (Dt 31,23).

Tento příkaz Hospodin Jozuovi opakuje ještě třikrát na začátku knihy Jozue (***Joz 1,1–9***).

K přijetí takového povolání je třeba hodně odvahy a statečnosti. Je to vždy úkol, přesahující možnosti člověka. Proto ta obava z přijetí Božího povolání: „To nemohu zvládnout!“ Ano, vlastními silami ne, ale je to Bůh, který mě volá, který mě dokonale zná a ví, čeho jsem schopen. Jen je třeba ochoty a odvahy z naší strany Boží nabídku přijmout.

Některé příběhy Božího povolání ve Starém zákoně:

Všimněme si obdobného schématu v biblických povoláních:

Bůh: *pojď* – člověk: *nemám na to* – Bůh: *budu s tebou*.

Mojžíš (Ex 3,1–4,17):

Nuže pojď, pošlu tě k faraónovi a vyvedeš můj lid, Izraelce, z Egypta...

Kdo jsem já, abych šel k faraónovi a vyvedl Izraelce z Egypta? ... Hle, já přijdu k Izraelcům a řeknu jim: Posílá mě k vám Bůh vašich otců. Až se mě však zeptají, jaké je jeho jméno, co jim odpovím?...

Já budu s tebou.

Gedeon (Sd 6,11–24):

Jdi v této své síle a vysvobodíš Izraele z rukou Midjanců. Hle, já tě posílám...

Jak bych mohl Izraelce osvobodit? ... Jsem v otcovském domě nejnepatrnější...

Protože já budu s tebou, pobiješ Midjance jako jediného muže.

Jeremijáš (Jr 1,1–19):

Dříve než jsem tě vytvořil v životě matky, znal jsem tě, dříve než jsi vyšel z lůna, posvětil jsem tě, dal jsem tě pronárodům za proroka...

Ach, Panovníku Hospodine, nevím, jak bych mluvil. Jsem přece chlapec...

Neboj se jich, já budu s tebou a vysvobodím tě, je výrok Hospodinův.

Don Bosco – povolání a pokora

Ve snu v 9 letech Panna Maria Jenikovi řekla: „**Staň se pokorným, statečným a silným**“. Proč je třeba k přijetí Božího povolání kromě odvahy a statečnosti také pokory? Protože v okamžiku, kdy člověk na Boží nabídku odpoví *ano* a začne podle toho jednat, nestačí se divit, co všechno lze dokázat (zboření hradeb zvukem polnice, vítězství nad mnohonásobnou přesilou, přechod Rákosovým mořem...). A právě v tuto chvíli je třeba si s pokorou přiznat, to nečiním já, ale skrze mne samotný Bůh.

Bázeň před Hospodinem napomíná k moudrosti, slávu předchází pokora.

(Př 15,33)

Nový zákon

Vezměte na sebe mé jho a učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorného srdce.

(Mt 11,29)

K tomu ti dá sílu Bůh, který nás spasil a povolal svatým povoláním ne pro naše skutky, nýbrž ze svého rozhodnutí a z milosti, kterou nám daroval v Kristu Ježíši před věčnými časy a nyní zjevil příchodem našeho Spasitele Ježíše Krista.

(2 Tim 1,8b–10a)

Rozjímání nad Božím slovem

Nad nabízenými úryvky můžeme rozjímat o svých povoláních, o svém strachu a nedostatečnosti, o Božím ujištění o podpoře.

Náměty pro zpytování, rozjímání, sdílení

- Kdy a k čemu jsem v životě pocítil Boží povolání?
- Jak to je s mým povoláním k životu v salesiánské rodině? Cítím se povolán? Jak odpovídám na toto povolání? Jak ho naplňuji, rozvíjím?
- Z čeho mívám strach?
- Když je potřeba, dovedu jednat proti zaužívaným konvencím?
- Není má víra pouze soukromou záležitostí, nebojím se dát ji najevo? Promluvit na veřejnosti?
- Podívejme se na příběh Jonáše. Ten před Božím povoláním nejprve utekl, ale po Božím zásahu se kaje a povolání nakonec splní, i když k tomu má velké připomínky. Není nám to trochu povědomé?

Žalm 25 (překlad Václav Renč)

*K tobě, Pane, pozdvihuji duši, k Bohu svému. V tebe důvěřuji,
ty mi nedej v hanbě ztroskotat, ať se nepřátelé neradují!
Nezahanbíš ty, kdo hledí k tobě, zahanbení ať jsou nevěrní.*

*Ukazuj mi, Pane, svoje cesty, uč mě kráčet tvými stezkami.
K věrnosti mě ved' a poučuj mě, vždyť jen ty jsi Bůh mé záchrany,
v kterého já dennodenně doufám, pro tvou, Pane, věčnou dobrotu.*

*Vzpomeň, Pane, na své slitování, milost svou, jež trvá od věků!
Zapomeň mých provinění z mládí, v lásce své se na mne rozpomeň!*

*Pán je plný dobroty a přímý, ukazuje cestu bloudícím,
utlačeným dopomáhá k právu, ponížené vodi k cestám svým;
jeho cesty – pravdivost a věrnost těm, kdo plní úmluvu a řád.
Proto, Pane, odpusť pro své jméno, odpusť mi můj převeliký hřích!*

Víte, že...

...na webových stránkách <http://www.obohu.cz/bible> najdete nejružnější nejen české překlady Bible?

Třeba Joz 1,6:

„*Bud' rozhodný a udatný...*“ (Ekumenický překlad)

„*Bud' silný a vydrž...*“ (Jeruzalémská Bible)

„*Bud' silný a statečný...*“ (Bible, překlad 21. Století)

„*Bud' silný a odvážný...*“ (Slovo na cestu)

„*Bud' silný a smělý...*“ (Vladimír Šrámek 1947)

„*Posilni se a bud' odvážný...*“ (Český studijní překlad)

„*Bud' silný a pevný...*“ (Dr. Jan Hejčl 1930)

„*Posilniž se a zmužile se měj...*“ (Bible Kralická)

„*Be strong and of a good courage...*“ (King James Version)

„*Будь твердым и стойким!*...“ (Současný ruský překlad)

„*Estu forta kaj kuragxa...*“ (Esperanto)

„*ισχυε και ανδριζου...*“ (Septuaginta)

(Modern Hebrew Bible) „...*ליחנת התא יב יצמאו קוח*“

„*你當剛強壯膽...*“ (Čínská Bible Union)

Tento měsíc...

- Udělám si čas na to, abych si v tichu a rozjímání uvědomil svoje povolání Salesiána spolupracovníka a poděkoval Bohu za tuto milost.
- Byl jsem povolán mnoha způsoby – k manželství, rodičovství, do různých společenství, do farnosti, pro apoštolát. I tady mnohdy cítím, že na to nestačím. Pokusím se někdy v tichu přijmout Boží ujištění „*jsem s tebou*“?
- Na příště tu už není další starozákonní téma. Bibli ale neodložím, Boží slovo mě bude v mém životě i nadále provázet.

Přehled biblických odkazů

*Dobry Bože, mnoho už bylo řečeno a napsáno.
Tvé slovo je však jiné než všechna ostatní slova.
Je to slovo, které se týká mého života,
slovo, které povzbuzuje, slovo, které je výstižné.
Je živé a vede k jednání.
Bože, ať zaslechnu, co říkáš a jednám podle toho. Amen.*

1. Co pro mě Bible znamená

(Dt 8,2–3) (Ž 119,105) (**Iz 55,10–11**) (Jr 1,4–9)

(Žalm 19)

2. Stvoření

(Gn 1,1–2,25) (Neh 9,6) (**Jób 38,4–39,30**)

(Ž 8, 24, 89, 95, 104, 121, 136, 145)

(Iz 40,26) (Iz 42,5) (Iz 45,12. 45,18) (Nm 27,5) (Jr 32,17) (Jr 51,15–16)

(**Mdr 11, 24–26**) (Bár 3,9–15; 3,32–4, 4) (Sir 16,26–17,15)

(Řím 11,36) (Kol 1,16) (Jan 6,63)

(Žalm 8)

3. Čas

(**Kaz 1,2–7**) (**Kaz 3,1–8**) (Kaz 1,1–3,22)

(Sir 18,26–28) (Sir 51,30)

(2 Kor 6,2b) (Mt 25,13)

(Žalm 1)

4. Modlitba

(Gn 18,20–32) (**Ex 15,1–6. 17–18**) (Ex 32,7–14) (Nu 6,22–27)

(1 S 2,1–10) (**1 Kr 8,22–53**) (**1 Kr 19,11–13a**) (2 Pa 20,5–12)

(Ezd 9,6–15) (Žalm 131)

(Iz 30,15) (Abk 3,2–19)

(Tób 3,1–6) (Tób 8,4b–8) (**Tób 8,15–17**) (**Tób 13,1–18**)

(Júd 16,1–17) (Bár 3,1–8) (Přídavky Ester 4,1–8, 11–24)

(**Příd. Daniel 3, 24–45.51–90**)

(1 Mak 4,30–33) (2 Mak 15,22–27) (2 Mak 1,24–29)

(Mt 6,5–13)

(Žalm 84)

5. Moudrost

(1 Kr 3,7–12)

(Ž 119,127)

(Př 3,13) (Př 9,10) (Př 11,30)

(Mdr 9, 1–6; 9–11)

(L 21,15) (1Kor 2,6–7) (Jak 3,17)

(Žalm 119, 63–73)

6. Da mihi animas, caetera tolle

(Gn 14,1–24)

(1 Kor 9,19–22)

(Žalm 131)

7. Smlouva

(Gn 6,18) (Gn 9,8–17) (Gn 15,18)

(Gn 17,2–11)

(Ex 19,5) (Ex 24,4–8)

(2 S 7)

(Ž 79,8)

(Iz 11,9) (Jr 31,31–34)

(Gal 4,22–31)

(Žalm 111)

8. David

(Zj 3,15–16)

(1 S kapitoly 16, 17, 24, 30)

(2 S kapitoly 6, 7, 11, 19, 24)

(Žalm 18)

(Žalm 144)

9. Opora, skála

(2 S 22,2–7. 17–20)

(Ž 62,2–3) (Ž 73,26) (Ž 18,32)

(Júd 8,25–27) (Sír 2,6)

(Žalm 91)

10. Povolání

(Ex 3,1–4,17) (Dt 31,23)

(Joz 1,1–9) (Sd 6,11–24)

(Př 15,33)

(Jr 1,1–19)

(Mt 11–29) (2 Tim 1,8b–10a)

(Žalm 25)

Bože, děkuji ti za tvé slovo.

***Je něčím více než naukou, více než zákonem, více než receptem.
Týká se mého života, klade mi otázky, provokuje mě a utěšuje.
Otvírej mě tomuto slovu a daruj mi odvalu a sílu žít podle něho.
Amen.***

Použité překlady Starého zákona:

Český ekumenický překlad

Liturgický překlad

Bible Kralická

Slovo na cestu

Literatura:

Westermann, Claus. Tisíc a jeden den. Kalich 1983

Kopfová, Johanna. Starý zákon – kniha pro dnešní dobu. Karmelitánské nakladatelství, 2003

Bosco, Teresio. Don Bosko. Řím, 1990.

Internetové odkazy:

<http://www.theophilos.com/> – *Biblický program ke stažení na počítač*

<http://www.bibleserver.com/index.php?language=11&s=1>

<http://www.biblenet.cz/>

<http://web.sdb.cz/tematka/bible/index.html>

<http://www.pastorace.cz/Vecny-rejstrik/Bible-prakticky-navod-ke-cteni-a-tvorive-praci-s-Bibli.html>

<http://www.pastorace.cz/Knihovna/2-Stary-zakon.html>

<http://biblickedilo.cz/>

<http://www.dumbible.cz/>

<http://www.cho.cz/clanky/Modlitba-chval-v-Pismu.html>

<http://www.katolik.cz/kalendar/kalendar.asp>

<http://fatym.com/abcd/k/000104/lectio-divina-metoda.htm>

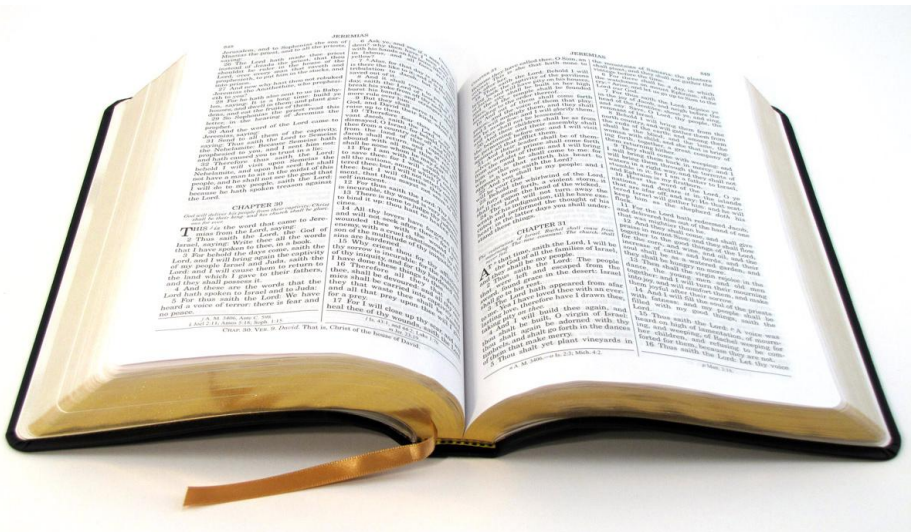
<http://www.inriroad.cz/tematicka-zamysleni/jak-cist-bibli>

<https://www.bible.com/cs>

<http://www.obohu.cz/bible/>

<http://www.vezmiacti.cz>

1. Co pro mě Bible znamená	3
2. Stvoření	6
3. Čas	9
4. Modlitba	12
5. Moudrost	15
6. Da mihi animas, caetera tolle	18
7. Smlouva	21
8. David	24
9. Opora, skála	27
10. Povolání	30

Čtěte Bibli, tam to všechno je.

(Jan Werich, Jiří Voskovec, Jaroslav Ježek: David a Goliáš)

Na shledanou u Formačního plánu 2016